

Tadej Bajd, SAZU

Med arktiko in antarktiko

je samo ozek pas sveta,

kjer se še da živeti.

To je verz iz pesmi z naslovom *Sedma ledena doba* našega zamejskega pesnika Marka Kravosa. Na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti nam ni vseeno, kaj se dogaja z Antarktiko in še manj kaj s tem ozkim pasom sveta, na katerem je iz dneva v dan vse teže živeti.

Ena najpomembnejših nalog evropskih nacionalnih akademij je svetovanje politiki. Svetovanje, ki je osnovano na znanstvenih premislekih. Na Akademiji organiziramo številne posvete, simpozije in okrogle mize. Zaključki posvetov, ki jih posredujemo politikom in medijem, pa predstavljajo znanstveno osnovano svetovanje. Veliko se ukvarjamo z znanostjo in izobraževanjem, lahko pa trdim, da takoj za njima sledi skrb za okolje. V ta namen smo ustanovili *Svet za varovanje okolja*. Delo sveta, v katerem so poleg akademikov predvsem najvidnejši slovenski okoljski strokovnjaki, vodi akademik Andrej Kranjc. V zadnjih letih so pripravili posvete na teme klimatskih sprememb, zaščite Krasa, gozda in lesa, zdrave hrane ter prehranjevanja in vprašanj povezanih z energijo.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti pa se lahko pohvali tudi z bogatim mednarodnim sodelovanjem. Poleg sodelovanja s preko štiridesetimi akademijami je vključena v delo več mednarodnih zvez akademij. Za današnji dogodek je najpomembnejše sodelovanje v mreži evropskih akademij *EASAC (European Academies Science Advisory Council)*. Namen tega svetovalnega odbora je omogočiti sodelovanje med akademijami, zagotoviti enoten glas evropske znanosti in tako vplivati na politiko na evropski ravni. Odbor deluje na

treh področjih: okolje, energija in znanosti o življenju. Izdajajo poglobljene publikacije na številne aktualne teme. Ogledate si jih lahko bodisi na njihovi ali pa na naši spletni strani *sazu.si*. Zadnja, pri kateri je sodelovala tudi naša Akademija, nosi naslov *Dekarbonizacija prometa*.

Ko se je drugi po vrsti predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti profesor Milan Vidmar leta 1936 peljal s parnikom »Bremen« v Združene države Amerike, je v svoj dnevnik zapisal tale odstavek, v katerem slikovito primerja parnik »Bremen« s planetom Zemlja:

»Bremen« ima premoga za nekaj dni, morda za teden, morda za deset dni. Ogromni človeški parnik, ki vozi po vesolju, ima »premoga« za milijone in milijarde let. »Bremen« ima živeža v izobilju. Toda dolgo bi ne hranil svojega potništva. Štirinajst dni? Morda. Zemlja ima živeža za nepregledne dobe. Vsako pomlad ga začinja dvigati iz neizčrpnih svojih skladišč. Zemlja je parnik, ki je prav gotovo neprimerno bolje zgrajen kot »Bremen«.

Danes, po osemdesetih letih od Vidmarjevega zapisa so se razmišljanja o neizčrpnem bogastvu Zemlje močno spremenila. Vendar pa še ne v glavah vseh pomembnejšev. Zato je za njihovo streznitev toliko bolj pomemben vsak korak, kakor je današnji pristop k Sporazumu o Antarktiki.